

**PODKARPACKI
PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY**

ul. Wierzbowa 16
35- 959 Rzeszów

Rzeszów, dnia 19.02.2024 r.

SE.967.1.13.2024. MW

**Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych
w Rzeszowie**

W związku z napływającymi informacjami dotyczącymi niepokojącego wzrostu liczby zachorowań na odrę Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zwraca się z prośbą o wsparcie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w działaniach podejmowanych na rzecz ograniczenia ryzyka transmisji wirusa odry.

Odra jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką, kaszlem, zapaleniem spojówek oraz wysypką. Jednocześnie jest to choroba, która może mieć, u osób które uległy zakażeniu, poważne odległe konsekwencje zdrowotne w postaci groźnych powikłań neurologicznych.

W roku 2022, po okresie epidemii w latach 2018-2019, odnotowano w Polsce 27 przypadków odry, podczas gdy w roku 2021 było ich 13, w 2020 r. - 30, zaś w 2019 r. - 1502. W roku 2023 łącznie odnotowano w Polsce 36 zachorowań, natomiast w okresie 1.01-31.01.2024 r. – 9 przypadków (dla porównania w analogicznym okresie 2023 r. odnotowano 5 potwierdzonych przypadków zakażenia wirusem odry).

Zachorowania o charakterze i rozmiarach ognisk epidemicznych występują w populacjach, w których stopień uodpornienia dzieci i dorosłych jest niewystarczający dla uzyskania odporności zbiorowiskowej. Powstaje ona, gdy liczba osób uodpornionych w danym środowisku osiąga co najmniej 95%. Przez wiele lat w naszym kraju stan zaszczepienia przeciw odrze był wysoki i wynosił 98-99%. W ostatnim dziesięcioleciu obserwowany jest jednak globalny niepokojący trend malejący odsetka dzieci zaszczepionych przeciw odrze, śwince i różyczce.

Podobna tendencja występuje również w województwie podkarpackim, co wielokrotnie było sygnalizowane przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie lub jej wcześniej nie przechorowała. Stosowanie szczepień ochronnych ma

zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę i ze względu na wysoką zakaźność choroby oraz jej przenoszenie się drogą powietrzno-pyłową, nie może być zastąpione jakimikolwiek innym środkiem ochrony.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) w 2023 r. monitorując sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w poszczególnych krajach, skierowała robocze wytyczne dla Polski odnośnie obecnej sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych, dla których wydaje się ona najbardziej alarmująca, w tym dotyczące odry.

Istotnie ważne jest, aby konsekwentnie dążyć do eliminacji odry w naszym kraju, zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi, poprzez wielokierunkowe działania, szczególnie poprzez prowadzenie wzmożonego nadzoru epidemiologicznego nad podejrzeniami odry oraz działania mające na celu egzekwowanie pełnego zaszczepienia dzieci na tę chorobę zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Niezwłoczne zgłaszanie do Państwowej Inspekcji Sanitarnej każdego podejrzenia odry oraz zaangażowanie personelu medycznego w pozyskiwaniu materiału do badań diagnostycznych to podstawowe elementy decydujące o efektywności podejmowanych działań przeciwepidemicznych.

W zakresie nadzoru epidemiologicznego należy dążyć do tego, aby każdy zgłoszony przypadek podejrzany odry został potwierdzony lub odrzucony zgodnie z obowiązującym standardem diagnostycznym.

W odniesieniu do każdego zgłoszonego przypadku konieczne jest prowadzenie intensywnego dochodzenia epidemiologicznego w kierunku identyfikacji osób z kontaktu, w celu przecięcia dróg szerzenia się wirusa w populacji, szczególnie osób niezaszczepionych.

Intensywne wysiłki powinny zostać podjęte w zakresie stanu zaszczepienia. Kluczowe jest zapewnienie podania terminowo dzieciom pierwszej i drugiej dawki szczepionki. Ważne jest również identyfikowanie i szczepienie osób do tej pory niezaszczepionych, a kwalifikujących się do szczepienia. Istotne znaczenie ma także zabezpieczenie pracowników przez pracodawców (w ramach zapewnienia im środków ochrony indywidualnej), zgodnie z oceną ryzyka dla danego stanowiska pracy

Zgodnie z aktualnymi danymi ECDC (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publicationsdata/communicable-disease-threats-report-4-10-february-2024-week-6>) od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. 23 kraje zgłosiły łącznie 2 361 przypadków odry, przy czym większość przypadków zgłosiła Rumunia (1 755), Austria (186), Francja (118), Niemcy (82), Belgia (69), Włochy (44), Polska (37), Hiszpania (13) i Szwecja (11). Również pozostałe kraje odnotowały przypadki odry (Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Węgry, Irlandia, Łotwa, Liechtenstein, Litwa, Holandia, Norwegia, Portugalia i Słowacja).

Dane zebrane w okresie 5 stycznia – 6 lutego 2024 r. wykazały 1 861 nowych podejrzeń lub potwierdzonych przypadków, w tym 4 nowe zgony z powodu odry. Przypadki zgłosiło dziewięć krajów UE/EOG: Austria, Estonia, Niemcy, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia (1 zgon u osoby dorosłej), Włochy, Portugalia i Rumunia (3 zgony w tym 2 dotyczące dzieci, które nie kwalifikowały się do szczepienia) i Hiszpanii (2).

W Wielkiej Brytanii odnotowano natomiast ponad 7-krotny wzrost liczby przypadków odry w stosunku do początku 2023 r.

Wg ECDC, mimo że w 2023 r. większość krajów UE/EOG odnotowała sporadyczne przypadki odry lub pojedyncze ogniska to ogólny trend zachorowań na odrę w krajach UE/EOG jest wzrastający od czerwca 2023 r.

ECDC ocenia, że choć ryzyko na poziomie populacji ogólnej jest niskie, to ogniska choroby będą występować z powodu niewystarczającego stanu zaszczepienia przeciwko odrze (szczególnie drugą dawką), a istotnego wzrostu zachorowań na tę chorobę należy się spodziewać w nadchodzących miesiącach i latach.

Dodatkowo w 2024 r. na terenie UE będą miały miejsce dwa duże wydarzenia masowe, które będą sprzyjać przemieszczaniu się ludności o różnym statusie immunologicznym, a więc zwiększeniu ulegnie ryzyko narażenia na zakażenie wirusem odry osób nieszczepionych. W dniach 14.06-14.07.2024 r. odbędą się Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej Euro2024 w Niemczech (miasta gospodarze zlokalizowani na terenie całego terytorium Niemiec), a w dniach 26.07-11.08.2024 w Paryżu we Francji odbędą się XXXIII Letnie Igrzyska Olimpijskie.

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w ramach swoich kompetencji oraz możliwości podejmuje szereg działań przeciwepidemicznych zarówno w kwestii poprawy czułości nadzoru epidemiologicznego, jak i poprawy stanu uodpornienia populacji. Mając na uwadze powagę problemu istnieje pilna konieczność czynnego zaangażowania i podjęcia współpracy wszystkich medycznych grup zawodowych oraz innych środowisk aktywnych w sektorze ochrony zdrowia.

PODKARPACKI PAŃSTWOWY
WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY
dr inż. Adam Sidor
Podpisano elektronicznie

Otrzymują:

1. adresat

2. a/a